

SKRIFTLIG FRÅGA TILL STATSRAÅD

Från Riksdagsförvaltningen
2020-05-19
Besvaras senast
2020-05-27 kl. 12.00

Till socialminister Lena Hallengren (S)

2019/20:1379 Desinformation om covid-19

Desinformation har kommit att bli ett återkommande begrepp i den svenska debatten, så även under den rådande pandemin. Försvarsminister Peter Hultqvist varnade redan i mars om att vi ser desinformation om coronaviruset såväl från mindre alternativmedier som från länder som Azerbajdzjan, Kina och Ryssland, varav flera redan är kända för att sprida falsk information. Syftet med den desinformation vi ser sägs vara att skapa onödigt oro samt att minimera förtroendet för svenska myndigheter. Det är därför bra och helt rätt att försvarsministern tar detta hot på allvar.

Vad som dock inte tycks vara ett problem för den svenska regeringen är när egna myndigheter eller nyckelpersoner inom dessa sprider desinformation. Vi har sett återkommande exempel på detta samt på uppgifter där kunskapsläget rörande det som sprids har varit högst oklar. Resultatet när dessa uppgifter sprids kan vara förödande och i värsta fall sluta med ökad smittspridning och fler döda till följd.

Att Sverige ligger riktigt illa till ur ett internationellt perspektiv borde inte någon som följer offentlig statistik längre kunna förneka, till och med statsepidemiologen har erkänt detta. Om man ser till den senaste veckan (den 7 till den 14 maj) har Sverige haft världens högsta dödstal per capita i covid-19, och per capita har vi passerat Storbritannien, Italien och Spanien, vilka är de värst drabbade länderna sett till pandemins utveckling.

Myndighetspersoner har gjort uttalanden som gång på gång visat sig vara falska. När vår statsepidemiolog återkommande ertappas med att ha haft fel svarar han på det genom att påstå att det var sant vid det ögonblicket mot bakgrund av vad vi visste då, eller så hävdar han att ingen kunde förutspå det som skett. Detta trots att tusentals såväl svenska som internationella forskare och experter har varnat för flera av de scenarier vi sett i Sverige. Experter har avvisats och i många fall bemötts med arrogans för att likt oss lekmän på området pekas ut som haverister eller alarmister.

Regeringen har fortfarande inte ändrat sig utan följer fortfarande den så kallade expertmyndighet vars företrädare återkommande ertappats med att sprida grova faktafel. Man kan fråga sig hur långt det får gå och varför regeringen över huvud taget låter denna myndighet föra strategins talan när den inte ens kan ge klara svar på raka frågor om sina vaga rekommendationer.

Socialministern har vid tidigare tillfällen avfärdat mycket av den kritik som riktats mot regeringens handlingsförlamning eller mot Folkhälsomyndighetens bedömningar. Glädjande nog finns det därför citat från myndighetspersoner sparat i såväl tidningsintervjuer som i inspelade videointervjuer, vilka tydligt visar hur de väljer att kommunicera till allmänheten. Dessa kommer naturligtvis att kunna användas när arbetet under pandemin utvärderas i framtiden, men det kan ändå vara viktigt att redan nu påminna om dessa. Några av citaten borde till och med få socialministern att häpna, då de garanterat påverkar förberedelserna i samhället och utvecklingen i stort:

”Skyddsutrustning kommer aldrig att lösa några problem, allra minst på äldreboenden.” Statsepidemiolog Anders Tegnell, SvD (den 6 april 2020)

”Nu tror jag det är väldigt farligt att liksom tro att skyddsutrustning hindrar någonting.” Statsepidemiolog Anders Tegnell, SVT Aktuellt (den 14 april 2020)

Vidare finns det exempel på citat som inte ens är medicinska, men ändå är direkt felaktiga, vilka sprids i såväl svenska som internationella medier. I en intervju med Trevor Noah i The Daily Show (den 9 maj 2020) hävdade Anders Tegnell att alla i Sverige som är i behov av en sjukhussäng får det, och i Skavlan (den 3 april 2020) hävdade han att man testade ”jättemycket i Sverige på alla som kom hem efter sportlovsveckan”.

Återkommande får vi höra statsepidemiologen felaktigt hävda att det ”inte finns någon data på” eller att det ”saknas forskning på” att olika säkerhetsåtgärder hjälper alternativt att smittan fungerar på ett visst sätt. Detta trots att det i skrivande stund finns över 11 500 vetenskapliga artiklar kring covid-19 och att en enkel sökning på Google kan motbevisa påståendet om bristen på forskning som visar att munskydd hjälper.

Mot bakgrund av ovanstående vill jag fråga socialminister Lena Hallengren:

Anser ministern att kommunikationen om hur samhället ska hantera covid-19 har fungerat bra eller avser ministern att verka för någon typ av förändring för att säkerställa att informationen är korrekt och bidrar till trygghet?

.....
Markus Wiechel (SD)

Överlämnas enligt uppdrag

Johan Welanders